ଲଙ୍କାଗଡ଼କୁ ରାସ୍ତା କାହିଁ ?

ତା.୧୭/୦୩/୨୦୧୪ । ଆଜି ହୋଲି । ସକାଳୁ ସକାଳୁ ଫୁଲବାଣୀରୁ ଲଙ୍କାଗଡ ବାହାରିଥିଲୁ । ମୋ ସହିତ ଥିଲେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ଡିଭିଜନର ନିର୍ବାହୀ ଯନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ଏସ୍.ଡି.ଓ. । ଲଙ୍କାଗଡ ତୁମୁଡିବନ୍ଧ ବ୍ଲକ୍‌ର ଏକ ଦୁର୍ଗମ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ । ଫୁଲବାଣୀରୁ ପାଖାପାଖି ୧୪୦ କିଲୋମିଟର ରାସ୍ତା । ପ୍ରଶାସନ ପାଖରେ ଖବର ପହଞ୍ଚିଥିଲା ଯେ ଆସନ୍ତା ନିର୍ବାଚନରେ ପଞ୍ଚାୟତବାସୀ ସମୂହ ଭୋଟ ବର୍ଜନ କରିବେ । ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସଡକ ଯୋଜନାରେ ଲଡାରଗାଁ ଠାରୁ ଲଙ୍କାଗଡକୁ ନିର୍ମାଣାଧୀନ ସଡକ ୨୦୦୮ରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲେହେଁ ଏ ଯାଏଁ ସରୁନି । ପଞ୍ଚାୟତବାସିନ୍ଦା ବର୍ଷକ ଭିତରେ ୩ ଥର ଜାତୀୟ ରାଜପଥ (ନଂ.୫୯) ଅବରୋଧ କରି ସଡକ ବାବଦରେ ଠୋସ୍ ଜବାବ୍ ଦାବୀ କରିଥିଲେ । ଆଶ୍ୱାସନା ମିଳିଥିଲା- କାମ ଶୀଘ୍ର ସରିବ ।

ଲଙ୍କାଗଡ ବିକାଶ ମଞ୍ଚର ଆବାହକ ୨୦୧୪ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନ ବର୍ଜନ ସମ୍ପର୍କରେ ଆମକୁ ଲେଖିଥିବା ଚିଠିଟି ଥିଲା ଏମିତି । "ଆମ୍ଭେ ଲଙ୍କାଗଡ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତବାସୀ, ଥାନା ବେଲଘର, ତହସିଲ୍ ତୁମୁଡିବନ୍ଧ, ଜିଲ୍ଲା- କନ୍ଧମାଳ ଲେଖି ଜଣାଇବାର ଅଭିପ୍ରାୟ ଏହିକି ଯେ, ଆମର ଏହି ପଞ୍ଚାୟତଟି ଆଦିବାସୀ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ପାହାଡ ପର୍ବତ ଘେରା ଦୁର୍ଗମ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅବସ୍ଥିତ । ପଞ୍ଚାୟତରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ୩୭ଟି ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରାମ ଏବଂ ୫୫ଟି ପଡା ଗାଁ । ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନତାର ୬୭ ବର୍ଷ ବିତିଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆମ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତରୁ ତୁମୁଡିବନ୍ଧକୁ ଯିବାଆସିବା କରିବାପାଇଁ ସବୁଦିନିଆ ରାସ୍ତା ଖଣ୍ଡିଏ ନାହିଁ । ୨୦୦୮ରୁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସଡକ ଯୋଜନାରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ୧୧.୨୮ କିଲୋମିଟର ରାସ୍ତା କାମ ଅଧାଅଧି ବି ହୋଇନାହିଁ । ଅତିବେଶିରେ ପିଚୁ ରାସ୍ତା ୩ କି.ମି.

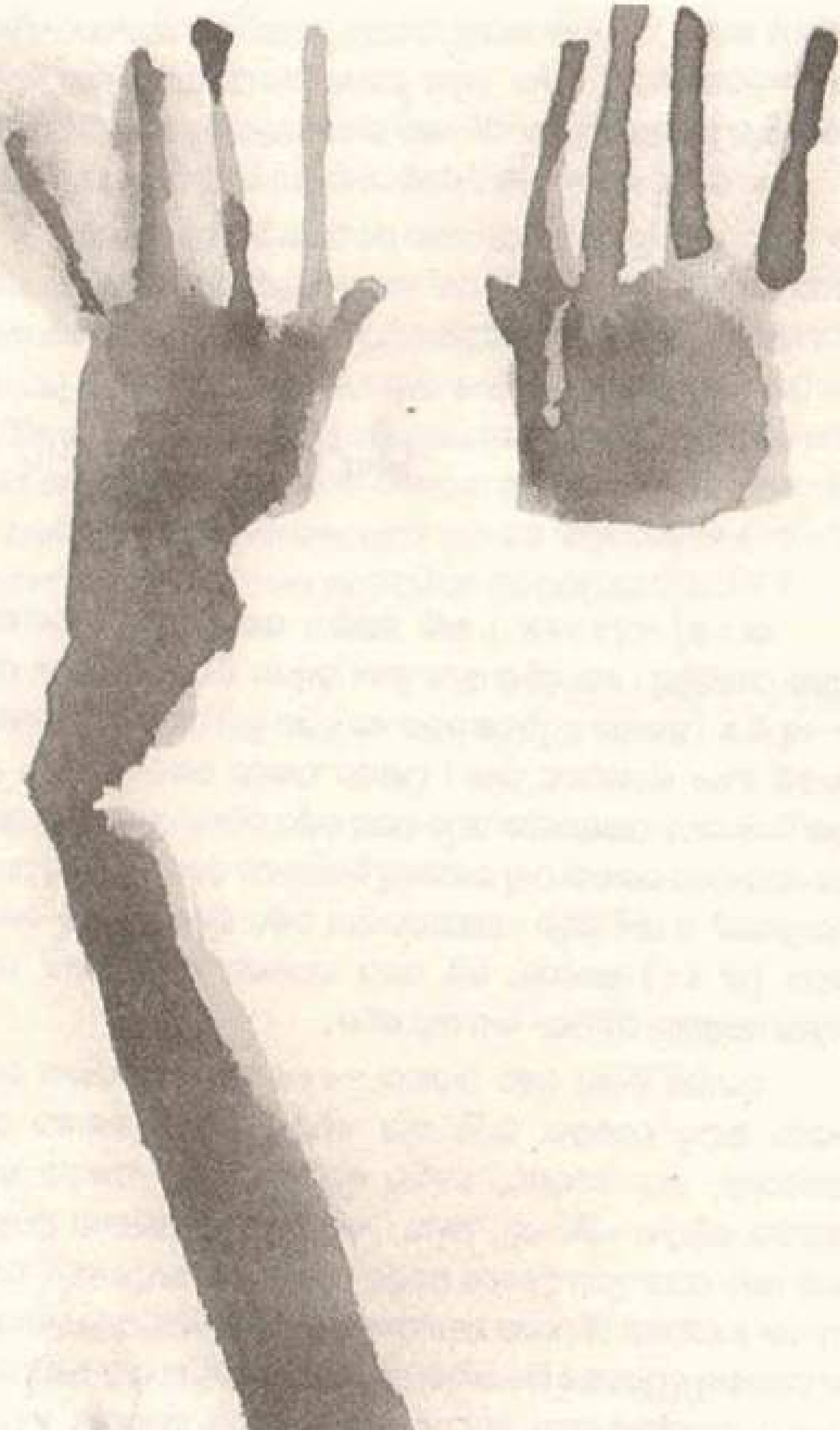

ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଛି । ଉକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟର ଅଗ୍ରଗତି ନିମନ୍ତେ ମଣ୍ଡଳ ଉନ୍ନୟନ ଅଧିକାରୀ, ତୁମୁଡିବନ୍ଧଙ୍କ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବଗତ କରାଯାଇଥିଲେ ହେଁ କୌଣସି ଫଳ ମିଳିନାହିଁ । ରାସ୍ତା ନଥିବାରୁ ସରକାରଙ୍କ ଉନ୍ନୟନ କାର୍ଯ୍ୟ ସଠିକ୍ ଭାବେ ସଂପାଦନ ହୋଇପାରୁନାହିଁ । ମହାଭାଗ, ରାସ୍ତା ନ ହେବାର ପ୍ରତିବାଦରେ ଆମେ ସାରା ପଞ୍ଚାୟତବାସୀ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନ-୨୦୧୪କୁ ସମୂହ ଭାବେ ବର୍ଜନ କରିବାକୁ ସର୍ବସମ୍ମତିକ୍ରମେ ନିଷ୍ପତି ନେଇଛୁ" । ଦରଖାସ୍ତରେ ଦସ୍ତଖତ ଥିଲା ଆବାହକଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ୧୭୬ ଜଣ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କର।

ତୁମୁଡିବନ୍ଧରୁ ଗଲାବେଳେ ବିଡିଓଙ୍କୁ ଆମେ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଥିଲୁ । ସେ ଯିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲେ । କହିଲେ, ଆଉ କେତେଥର ଆଶ୍ୱାସନା ଦିଆଯିବ ! ଯେଉଁ ଠିକାଦାର କାମ ନେଇଛନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର କହିଲେ କିଛି ଲାଭ ହେଉନି । ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଆମେ ନିର୍ବାହୀ ଯନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ପଚାରିଥିଲୁ । ସେ ମହାଶୟ କନ୍ଧମାଳ ଜିଲ୍ଲାକୁ କେଇମାସ ତଳେ ବଦଳି ହୋଇ ଆସିଥିଲେ । ସମାନକଥା ସେ କହିଲେ । ଓ.ଆର୍. ୨୫୬୦-ପି.ଏମ୍.ଜି.ଏସ୍.ୱାଇ. ପ୍ୟାକେଜ୍‌ରେ ଲଡାରଗାଁ ଠାରୁ ଲଙ୍କାଗଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୧୧.୨୮ କି.ମି. ଦୀର୍ଘ ରାସ୍ତାର ଖର୍ଚ୍ଚ ଅଟକଳ ଥିଲା ୫.୯୦ କୋଟି । ବଲାଙ୍ଗିରର ଯୋଉ ଠିକାଦାର ସଂସ୍ଥା ଏ କାମ ହାତକୁ ନେଇଛି, ସେ ଆଉ କିଛି ଶୁଣିବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହେଁ । ଅହେତୁକ ବିଳମ୍ବ ପାଇଁ ଠିକାଦାର ବାହାନା ଦେଖାଉଛନ୍ତି ଯେ ଘାଟିରେ ମାଓବାଦୀ ସେମାନଙ୍କୁ ଡରଉଛନ୍ତି । ଗାଁ ବାଲା ଲେବର କ୍ୟାମ୍ପ୍ ଭାଙ୍ଗି ଜିନିଷପତ୍ର ଚୋରି କରୁଛନ୍ତି । ମୂଳ ପ୍ୟାକେଜ୍‌ରେ ଯାହା କାମଥିଲା ପରେ ସେ ସବୁଠୁ ଢେର୍ ଅଧିକ କାମ ହୋଇଛି । ପାହାଡ ଜଙ୍ଗଲରେ ଭୂସ୍ଖଳନ ହୋଇ ରାସ୍ତାକଡରେ ତିଆରି ହୋଇଥିବା ଡ୍ରେନ୍ ଓ ଗାର୍ଡୱାଲ୍ ଭୁଷୁଡି ପଡୁଛି । ଅର୍ଥାତ୍, ଠିକାଦାର ସଂସ୍ଥା ବରାବର କ୍ଷତିରେ ଚାଲୁଛି । ଆମେ ଦେଖିଲୁ, ୧୧ କି.ମି. ରାସ୍ତାରୁ ପ୍ରଥମ ୩ କି.ମି. ଯାହା ଭଲଥିଲା । ତାପରେ ରାସ୍ତା ତିଆରି ହୋଇନଥିଲା । ଘାଟି ଠିକ୍‌ଠାକ୍ କଟା ହୋଇନଥିଲା । ମୋଟ ୪୩ଟି କଲ୍‌ଭର୍ଟରୁ ଅଧାପନ୍ତରିଆ କାମ ସରିଥିଲା ମାତ୍ର ୧୬ଟି କଲ୍‌ଭର୍ଟର । ରାସ୍ତାକଡରେ ତିଆରି ହୋଇଥିବା ଗାର୍ଡୱାଲ୍‌ର ଅନେକାଂଶ ଭାଙ୍ଗି ସାରିଥିଲା । ଆମ ସହିତ ଥିବା ଜଣେ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି କହିଲେ ଯେ ଏସବୁ ଗାର୍ଡୱାଲ୍ କୌଣସି ରାଜମିସ୍ତ୍ରୀ କରି ନାହାନ୍ତି । ଜଣେ ରୋଲର୍ ଡ୍ରାଇଭର୍‌ର ହେଲ୍‌ପର୍ କରିଛି ।

ନିର୍ବାହୀ ଯନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲୁ । ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉତ୍ତରରେ ଆପାତତଃ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଥିଲାପରି ସେ ଜଣା ପଡୁଥିଲେ । ପ୍ରାୟ ୫କି.ମି. ଯିବାପରେ ଗାଡିରୁ ଓହ୍ଲାଇବାକୁ ପଡିଲା । ଘାଟିକାଟିବା କାମ ଏତେ ଖରାପ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଜିପ୍ ବି ସେ ରାସ୍ତା ମୋଡରେ ବୁଲିବା ସହଜ ନଥିଲା । କିଛି ବାଟ ଆମେ ଚାଲି ଚାଲି ଯାଇଥିଲୁ । ଦୂର ପାହାଡସବୁ ଘାଟିରୁ ଅପୂର୍ବ

ମନେ ହେଉଥିଲେ । କାଁ ଭାଁ ଗୋଟିଏ ଯୋଡିଏ ମଟର ସାଇକେଲ୍‌କୁ ଛାଡିଦେଲେ ସେ ରାସ୍ତା ଏକ୍‌ଦମ୍ ଶୁନ୍‌ଶାନ୍ ଥିଲା । ପବନରେ ବାଉଁଶ ଘଷି ହୋଇ କଁ କଁ ଶବ୍ଦ ଯାହା ନିର୍ଜନତା ଭାଙ୍ଗିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା । ଖରା ଟାଣ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଥଣ୍ଡା ପବନ ବହୁଥିଲା । ସମୁଦ୍ର ପତ୍ତନଠୁ ସେତେବେଳକୁ ପ୍ରାୟ ୧୦୦୦ ଫୁଟ ଉଚ୍ଚରେ ଆମେ ଥିଲୁ ।

ତୁମୁଡିବନ୍ଧରୁ ଲଙ୍କାଗଡରେ ପହଞ୍ଚିବାପାଇଁ ଆମକୁ ପାଖାପାଖି ଦେଢଘଣ୍ଟା ଲାଗି ଯାଇଥିଲା (୧୫ କି.ମି. ରାସ୍ତା) । ପଞ୍ଚାୟତ ଅଫିସରେ ଆମକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ବସିଥିଲେ ସରପଞ୍ଚ ସଂସାରୀ ପାତ୍ର, ସମିତି ସଭ୍ୟ ଧନୁର୍ଜ୍ଜୟ ପ୍ରଧାନ, ଅଡିନେସି ନାଏକ, ଅଭିମନ୍ୟୁ ନେସି ନାଏକ ଏବଂ ଏମାନଙ୍କ ସହିତ ଲଙ୍କାଗଡ ବିକାଶ ମଞ୍ଚର ଆଉ ୭୦/୮୦ ଲୋକ । ସେତେବେଳକୁ ପ୍ରସ୍ତେ ହୋଲି ଖେଳ ସରିଯାଇଥିଲା ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ । ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁହଁରେ ରଙ୍ଗ ଲାଗିଥିଲା ଏବଂ ସେମାନେ ଖୁସିଥିଲେ । ପ୍ରକୃତରେ କାହାର ବିଶ୍ୱାସ ନଥିଲା ଯେ ହୋଲିରେ ନିଜକଥା ରକ୍ଷାକରି ଗାଁରେ ଆମ୍ଭେ ପହଞ୍ଚିବୁ । ଲଙ୍କାଗଡରେ ଫୋନ୍ ଧରୁ ନଥିଲା । ପଞ୍ଚାୟତର ସବୁ ଗାଁକୁ ଏକମାତ୍ର ସଂଯୋଗ ଥିଲା ଏଇ ରାସ୍ତା । ଥରେ ବର୍ଷାଦିନ ଆରମ୍ଭ ହେଲେ ପଞ୍ଚାୟତବାସୀ ତୁମୁଡିବନ୍ଧରେ ପହଞ୍ଚିବାପାଇଁ ଢେର୍ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିଲେ । ପି.ପି.ପି.(ପବ୍ଲିକ୍ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ପାର୍ଟନରସିପ୍) ମୋଡ୍‌ରେ ଚାଲିଥିବା ଲଙ୍କାଗଡ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ରରେ ଜନନୀ ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍ ଗାଡି ଅବଶ୍ୟ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ବର୍ଷାଦିନେ ଥରେ ଘାଟି ରାସ୍ତା କଟି ଯିବା ପରେ ଆରପାଖକୁ ଯିବା ସମ୍ଭବ ହେଉନଥିଲା । ସମିତି ସଭ୍ୟ କହିଲେ, ଲଙ୍କାଗଡରୁ ଉଲ୍ଲାଦାନୀ ଦେଇ (ମଦନପୁର-ରାମପୁରବ୍ଲକ୍, ଜିଲ୍ଲା କଳାହାଣ୍ଡି) ତୁମୁଡିବନ୍ଧରେ ପହଞ୍ଚିବା କଷ୍ଟକର । ଏକଦମ୍ କାଦୁଆ ରାସ୍ତା ଏବଂ ଉଠେଇ ନଇ- ଏଠୁ ବର୍ଷିଲେ କେହି ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିବ । ଭିତ ଭିତରୁ ୪/୫ ବର୍ଷର ଗୋଟେ ଛୋଟ ପିଲାକୁ ଆମ ପାଖକୁ ଆଣି ଯକ୍ଷ ନାଏକ କହିଲେ, ଆଜ୍ଞା, ଏ ଛୁଆ ଘାଟିରେ ଜନ୍ମ ହେଇଥିଲା । ଖରାଦିନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ରାସ୍ତା ଏତେ ଖରାପ ଥିଲା ଯେ ଗାଡି ଆଉ ସ୍ପିଡ୍‌ରେ ଯାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଘାଟି ଜଙ୍ଗଲରୁ ବାଉଁଶ ପାତିଆ ସଂଗ୍ରହ କରି ଏ ପିଲାର ନାହି କଟା ଯାଇଥିଲା, ସେଇ ଘାଟିରେ । କଥାବାର୍ତ୍ତା ଭିତରେ ଭୋଟ ଦେବା ପାଇଁ ଆମେ ଗାଁ ବାଲାଙ୍କୁ ବୁଝାଉଥିଲୁ । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ପାଲଟା ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବାପାଇଁ ଆମର ସାହସ ନଥିଲା । ବର୍ଷାଦିନେ ରାସ୍ତା କଟି ଯାଉଥିବାରୁ ପି.ଡି.ଏସ୍. ଚାଉଳ ଚତୁର୍ମାସ୍ୟା ପୂର୍ବରୁ ଏ ପଞ୍ଚାୟତରେ ଗଚ୍ଛିତ ରଖା ଯାଉଥିଲା । ନିୟମିତ ଭାବରେ ଛତୁଆ ପହଞ୍ଚି ପାରୁନଥିଲା । ଇଲାକା ମାଓପ୍ରବଣ ହୋଇଥିବାରୁ ସରକାରୀ ଅଫିସରମାନେ ଗସ୍ତ କରିବା ନେଇ କଟକଣା ବି ରହିଥିଲା । ନଳକୂଅ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ମରାମତି ହୋଇପାରୁ ନଥିଲା । ଡାକ୍ତରଖାନା ଛାତ ଆଁ ମେଲେଇ ରହିଥିଲା । ମରାମତି ହୋଇପାରୁ ନଥିଲା । ଘାଟି ଦେଇ ଆସିଥିବା ବିଜୁଳିଖମ୍ବ

କୌଣସି କାରଣରୁ ଭାଙ୍ଗିଗଲେ ବା ତାର ଛିଣ୍ଡିଗଲେ ସଜାଡିବା ପାଇଁ ୧୫ ଦିନରୁ କମ୍ ଲାଗୁ ନଥିଲା । ଗାଁ କୁ ଫୋନ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଥିଲା । ତେବେ ଏସବୁ ପାଇଁ ପଞ୍ଚାୟତବାସୀ ଏତେ ଚିନ୍ତିତ ନଥିଲେ, ଯେତିକି ଥିଲେ ରାସ୍ତା ପାଇଁ ।

ଅତିଜନେସି ନାଏକଙ୍କ ପାଚିଲା ଦାଢିରେ ସବୁଜ ଅବିର ଚମତ୍କାର ଦିଶୁଥିଲା । ସେ କହିଲେ, "ବାପା ଜେଜେ ଅମଳରୁ ମୁଁ ଦେଖିବାରେ ଆମେ ଭୋଟ ଦେଉଛୁ । ଯେତେବେଳେ ଏ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ରାସ୍ତା ତିଆରି ଆରମ୍ଭ ହୋଇନଥିଲା, ଆମେ ପଞ୍ଚାୟତବାସୀ ମହୁଲ ବିକି ଚାନ୍ଦା ଆଦାୟ କରୁଥିଲୁ । ରାସ୍ତା ମରାମତି କରୁଥିଲୁ । ଏବେ ସରକାରୀ ରାସ୍ତାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି କରି ଆମ ଆଖିରୁ ପାଣି ମଲାଣି । ମୋ ପିଲା ଦିନୁ ମୁଁ ଦେଖୁଛି-ଏ ରାସ୍ତା ଏମିତି ଅଛି । ଘରେ ଚାଉଳ ନାହିଁ, ରହିବାକୁ କୁଡିଆ ନାହିଁ, ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଡାକ୍ତର ନାହିଁ, ଏଥିରେ ଆମର ଦୁଃଖ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ହାଟବାଟ କରିବାପାଇଁ, ଲୁଣ-ଧୂଆଁ କିଣିବା ପାଇଁ ସବୁଦିନିଆ ରାସ୍ତା ଖଣ୍ଡେ ସର୍କାର ଆମପାଇଁ ଫିଟାଇଲେ ନାହିଁ , ଏ ଦୁଃଖ ମୋର ରହିଗଲା ।"

ଅଭିମନ୍ୟୁ କହିଲେ, "୩୦ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ଆମ ଜଙ୍ଗଲରୁ ଜେ.କେ. କାଗଜକଳ ବାଉଁଶ ନେଉଛି । ୧୯୮୪-୮୫ ରେ ଆମେ କାଗଜକଳବାଲାଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲୁ ଯେ ଏ ରାସ୍ତାରେ ଗାଡିରେ ଲଦି ବାଉଁଶ ନେଉଛ, ଆମପାଇଁ ରାସ୍ତା ହେଲେ କରିଦିଅ । ଆଜ୍ଞା, ସେତେବେଳେ କାଗଜକଳରୁ ପାର୍ମାର୍ ସିଂ ବୋଲି ଜଣେ ବାବୁ ଆସୁଥିଲେ । ଆମକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଆଗଲା ଯେ ୫/୬ ମାସ ଭିତରେ ଘାଟି ରାସ୍ତା ମରାମତି ହେବ । ବର୍ଷେ ଅପେକ୍ଷା କଲୁ । କିଛି ହେଲାନାହିଁ । ଥରେ ପଞ୍ଚାୟତବାସୀ କମ୍ପାନୀର ବାଉଁଶ ବୋଝେଇ ଗାଡି ଅଟକାଇଲେ । ଗଣ୍ଡଗୋଳ ବି ହେଲା । ପାର୍ମାର୍ ସିଂ ପୋଲିସ୍ ବାଲାଙ୍କୁ ଧରି ୨୫/୩୦ ଗାଁ ଲୋକଙ୍କ ନାଁ ରେ କେଶ୍ କଲା । ଆମେ ଗରିବ ଲୋକ । କୋର୍ଟ କଚେରୀ ଦଉଡି ଦଉଡି ହଇରାଣ ହେଲୁ । ଗୁଡାଏ ଖର୍ଚ୍ଚାନ୍ତ ହେଲୁ । ଏବେ ବି କେଶ୍ ଚାଲିଛି ।

ଆଉ ସରକାର ବି ସେ କାଗଜକଳବାଲା/ କମ୍ପାନୀଠାରୁ କିଛି କମ୍ ନୁହନ୍ତି । ରାସ୍ତା ହେଲାଦିନଠାରୁ ଆମେ କେତେ ନେତା ଅଫିସରଙ୍କୁ ହାରି ଗୁହାରି କଲୁଣି- ଆଉ କିଛି ନକଲେ ନାହିଁ, ରାସ୍ତା ଖଣ୍ଡକ କରିଦିଅ । ଆମେ ଜାଣିଛୁ, ଆମେ ଭୋଟ ନ ଦେଲେ ରାତାରାତି ରାସ୍ତା ହୋଇଯିବନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆମେ ପ୍ରତିବାଦ କରିବୁ । ସମୂହ ଭୋଟ ବର୍ଜନ କରି । ଅନ୍ତତଃ ଏତିକି ଆମେ କରିପାରିବୁ ।" ନିର୍ବାହୀ ଯନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ, ଯେଉଁ ଠିକାଦାର ଏ ରାସ୍ତା କାମ ନେଇଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ଚୁକ୍ତି ବାତିଲ୍ ହେବ । ଘାଟିରେ ୩/୪ କି.ମି. ରାସ୍ତା ଯାହା ଏକଦମ୍ ଖରାପ, ସେ ଅଂଶ ତୁରନ୍ତ ମରାମତି ହେବ । ଆପଣମାନେ ଭୋଟ ଦିଅନ୍ତୁ । ଲୋକେ କିଛି ଶୁଣିବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲେ । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ କୌଣସି ଠିକାଦାର ବା କୌଣସି ଅଫିସରଙ୍କ ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ଅଭିଯୋଗ ନଥିଲା । ଅଭିଯୋଗ ଥିଲା ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିରୁଦ୍ଧରେ । ସରକାରୀ ଉଦାସୀନତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ।

ଭିଡ ଠେଲି ଆମ ପାଖକୁ ଆସୁଥିଲେ ୨୫/୨୬ ବର୍ଷର ଜଣେ ଯୁବକ । ତାଙ୍କ ଦେହ ମୁହଁ ସବୁଠି ହୋଲିର ରଙ୍ଗ । ସେ ପିନ୍ଧିଥିବା ଟି. ସାର୍ଟ ରେ ଲେଖାଥିଲା (I Can) 'ଆଇ କ୍ୟାନ୍'। ତେବେ ତାଙ୍କୁ ଆଉ କିଛି ଲୋକ ପଛକୁ ଟାଣିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲେ । ପଚାରିଲି, ତାଙ୍କୁ ଅଟକାଉଛନ୍ତି କାହିଁକି ? ସମିତି ସଭ୍ୟ କହିଲେ, ନାଇଁ ଆଜ୍ଞା, ସେ ଭଲ ପିଲା । କିନ୍ତୁ ହୋଲିରେ ରଙ୍ଗଟା ଟିକିଏ ତା' ମୁଣ୍ଡକୁ ଚଢ଼ିଯାଇଛି ! ସେ ଆପଣଙ୍କୁ ଖାଲି ଇଂରେଜୀରେ ଆମ ସମସ୍ୟା କଥା କହିଥା'ନ୍ତା ! ଦରଖାସ୍ତରେ ପାଖାପାଖି ୬୦/୬୫ ଦସ୍ତଖତ ଇଂରେଜୀରେ ଥିଲା । ପଚାରିଲି, ପିଲାମାନେ ପଢ଼ିବାକୁ କୋଉଠିକି ଯାଆନ୍ତି । ସରପଞ୍ଚ କହିଲେ, କେବଳ ପାହାଡ ଚଢ଼ି ଗୋଟେ ରାସ୍ତା (ପାଞ୍ଚ କି.ମି.) ଡୁମୁଡିବନ୍ଧକୁ ଅଛି । ବିପଦସଂକୁଳ, ସରୁ, ପାଦଚଲା ରାସ୍ତା । ଟିକିଏ ଦୂରରୁ ଟି. ଓାର୍ଟରେ 'ଆଇ କ୍ୟାନ୍' ଲେଖାଥିବା ସେଇ ଯୁବକଙ୍କ ସର ଶୁଭିଲା । "ସାର୍, ଆଓ୍ୱାର୍ ଚିଲ୍‌ଡ୍ରେନ୍ ଟ୍ରେକ୍ ଟୁ ସ୍କୁଲ । ୟୁ କ୍ୟାନ୍ କଲ୍ ଇଟ୍ ଆଡଭେନ୍‌ଚର୍ ସ୍କୁଲିଂ !"

ଲାଜରେ ମୁଁ ତଳକୁ ଚାହିଁଲି । ପ୍ରସଙ୍ଗ ବଦଳେଇବା ପାଇଁ ଅଡିନେସିଙ୍କୁ ପଚାରିଲି, ଏ ଗାଁର ନାଁ ଲଙ୍କାଗଡ କାହିଁକି ? ସେ କହିଲେ, "ଯାହା ଆମେ ଶୁଣିଛୁ, ପ୍ରଥମେ ଏ ଗାଁ ର ନାଁ ଲାକାପାଙ୍ଗା ଥିଲା । କୁଇ ଭାଷାରେ ଲାକା ଅର୍ଥ ଶିମୁଳିଗଛ । ଘାଟି ରାସ୍ତାରେ ଆସିଲାବେଳେ ଆପଣ ବହୁତ ଶିମୁଳିଗଛ ଦେଖିଥିବେ । ଏବେ ଫୁଲ ଫୁଟିଛି । ପରେ ଗାଁର ନାଁ ଲାକାପଦର/ ଲାକାଗଡ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ସରକାରୀ ବାବୁମାନେ ସର୍ଭେ ଫର୍ଭେ କଲାବେଳେ କାଗଜପତ୍ରରେ ଗାଁ ନାଁ ଲାକାଗଡରୁ ଲଙ୍କାଗଡ କରିଦେଲେ । ଆଜ୍ଞା ! ଏମିତିରେ ବି ଏ ଇଲାକା ଲଙ୍କାଗଡରୁ କିଛି କମ୍ ତ ନୁହେଁ ! ସମୁଦ୍ର ଡେଇଁ ଲଙ୍କା ପହଞ୍ଚିବା ପ୍ରାୟ ଅସମ୍ଭବ ଥିଲା । ଆଉ ଚାରିକଡର ଉଚ୍ଚା ପାହାଡ/ଘାଟି ଟପି, ଆମ ଲଙ୍କାଗଡକୁ ଘେରି ରହିଥିବା ଉତେଇ ନଈ ପାର ହୋଇ ଏଠି ପହଞ୍ଚିବା ମୁସ୍କିଲ୍ । ଗାଁକୁ କେବେ ମାଓବାଦୀ ଆସିନାହାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ କେଇ ବର୍ଷ ହେଲା ସରକାରୀ ବାବୁମାନେ ମାଓବାଦୀର ଭୟ ଦେଖାଇ ଗସ୍ତ କରିବା ବନ୍ଦ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ଲଙ୍କାରେ ଦୁଷ୍ଟ ରାବଣ ରହୁଥିଲା । ଏଠି ନିରୀହ ଆଦିବାସୀ ଅଛନ୍ତି । ତାହାହିଁ ତଫାତ୍ । ରାବଣର ବାହୁବଳ ଥିଲା, ସାମର୍ଥ୍ୟ ଥିଲା । ଆମର କ'ଣ ଅଛି ?

ଦିନ ପାଖାପାଖି ୨ଟା ବାଜିଥିଲା । ଲଙ୍କାଗଡରେ ୨ୟ ପ୍ରସ୍ତ ହୋଲି ଖେଳ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ସାରିଥିଲା । ଯକ୍ଷ ନାଏକ କହିଲେ, ଆଜ୍ଞା, ଆମ ସହିତ ହୋଲି ଖେଳିବେ ? ମୁଁ 'ହଁ' କହିଲି । ୧୦ ମିନିଟ୍ ଭିତରେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଗାଁ ମଝିରେ ପହଞ୍ଚି ସାରିଥିଲୁ । ରାସ୍ତା କଡରେ ଏକ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଶିମୁଳିଗଛରେ ଲାଲ ଫୁଲ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିଲା । ସବୁ ଅଭାବ ଅନାଟନ ଭିତରେ ଲଙ୍କାଗଡବାସୀ ହୋଲି ଖେଳୁଥିଲେ । ବାଜା ବଜଉଥିଲେ । ନାଚୁଥିଲେ । ମୁଁ ବି ନାଚିଲି । *

(ସମ୍ବାଦ, ଏପ୍ରିଲ୍ ୨, ୨୦୧୪)